Alapítványok számvitelének megszervezése – Pályázati pénzek elszámolása –

GINDELE RÉKA

Az alapítványok meghatározó szempontjai

Az alapítvány meghatározott célra rendelt és e végből jogilag önállósított vagyon. Mivel a cél, valamint társadalmi érdek állandó kiegészítésében áll, keletkezésével egy társadalmi érdekközpont létesül, amely a kirendelt vagyont a jogi személy minőségével ruházza fel, ezáltal elengedhetetlen, hogy az alapítvány vagyonkezelése az állam főfelügyelete alatt álljon.

Régebben az alapítványokat jobbára az egyház javára hozták létre s az egyház kezelése és felügyelete alá helyezték, mint például zárdák alapítása, misealapítványok. A 16. század óta azonban, amidőn az egyház a humanitárius érdekek kizárólagos ápolójaként megszűnt, mindinkább szokássá vált az alapítványokat az egyháztól függetlenül s a közhasznú célok (nevelésügy, betegápolás, s általában a társadalom vagy egyes társadalmi osztályok anyagi és szellemi érdekeinek előmozdítására) minél tágabb keretében létrehozni.

A tanulmány célja a Kallós Zoltán Alapítvány példáján keresztül bemutatni az alapítványok jogi keretét, meghatározó szempontjait és egy beruházási pályázat által ismertetni a pályázati pénzek elszámolását más támogató alapítványok, egyesületek, valamint a támogató állam felé.

Az alapítványok meghatározásának és a megfelelő jogi személyek közé történő besorolásának kiindulópontja, hogy a megalapítási célt kell figyelembe venni.

E cél szerint a jogi személyeket a következő szempontok szerint tudjuk csoportosítani:[1]

1. vagyonszerző jogi személyek; ebbe a kategóriába tartoznak a kereskedelmi társaságok és

2. nem vagyonszerző jogi személyek, azaz nonprofit szervezetek.

Ebbe az utolsó kategóriába tartozik minden olyan jogi személyiséggel rendelkező szervezet, melynek tagjai anyagi és szellemi hozzájárulással, aktívan segítik a nem vagyonszerző célt, mely megegyezik a közösség érdekeivel. A nonprofit szervezetek közé tartoznak az egyesületek, alapítványok, szakszervezetek, társadalmi szervezetek, vallási szervezetek, politikai pártok.

A román terminológia a nem vagyonszerzőt a „scop nelucrativ” kifejezéssel illeti, melynek jelentése „nem vagyonszerző cél”. Ebben a kifejezésben a román „lucru” szó a latin „lucrum” szóból ered, melynek jelentése profit. Tehát a román terminológia magába foglalja a nem profitszerző célt.

[1] Adriana Tiron Tudor – Alexandra Mutiu 2000. *Asociații și fundații – aspecte juridice, fiscale și contabile*. Cluj-Napoca, Editura Dacia, 7.

Más oldalról tekintve, a nem vagyonszerző cél nem jótékonyságot takar. A nem vagyonszerző jelleg arra vonatkozik, hogy a tevékenységből származó kedvezmények és többletek nem a nonprofit szervezet tagjai között oszlik szét, hanem egészében a szervezet kitűzött céljainak elérésére fordítódik.

Egy nonprofit szervezet megalapításának célja meghatározott és engedélyezett kell legyen és állandó jelleggel kell rendelkezzen.

A nonprofit szervezet tevékenységi tárgya minden esetben ideális és nem vagyonszerző jellegű, amely társadalmi érdeket szolgál anélkül, hogy ellenszolgáltatást várna az általa nyújtott szolgáltatások kedvezményezetteitől.

Léteznek olyan nonprofit szervezetek is, amelyek gazdasági tevékenységet folytatnak profitszerzés céljából. Ez annak köszönhető, hogy a szervezet saját magának teremti meg az alapokat a kitűzött cél elérésére, melyet az alapításkor szabályzatukban határoztak meg.

A Romániában létező jelenlegi egyesületeket és alapítványokat két különböző rendelkezés szerint alapították meg:

A jogi személyekre (egyesületek és alapítványok) vonatkozó 21/1924-es törvény, mely 1924. február 6-án jelent meg a 27-es României Hivatalos Közlönyben.

Az egyesületekre és alapítványokra vonatkozó 26/30.01.2000-es kormányrendelet, mely 2000. január 31-én jelent meg a 39-es României Hivatalos Közlönyben. Ez a rendelkezés 2000. május 1-jén lépett érvénybe és megszünteti a 21/1924-es törvény rendelkezéseit. Azok az egyesületek és alapítványok, melyeket 2000. május 1-je előtt alapítottak a jogi személyekre (egyesületek és alapítványok) vonatkozó 21/1924-es törvény alapján, megőrzik a törvény adta jogi személyiségüket, de a 26/30.01.2000-es kormányrendelet érvénybe lépésekor ezekre az egyesületekre és alapítványokra is kiterjed ez a törvényes rendelkezés.

A román szabályozók szerint egy alapítványt a következőképpen tudunk meghatározni: „a jog azon alanya, mely egy vagy több személy által lett létrehozva, egy jogügylet alapján, élők között vagy haláleset okán, mely egy állandó és visszavonhatatlan tettetett vagyont képvisel egy általános vagy közös érdek elérése céljából”[2].

Az alapítványok számvitelének megszervezése és vezetése[3]

A számvitel megszervezése

A törvény értelmében a számvitel megszervezése az adminisztrátor vagy egy vagyonkezelő feladata. A jogi személyiséggel rendelkező alapítványok könyvelésének megszervezésére a román szabályozók a következő módszereket tekintik:

[2] Art. 15, Ordonanța nr. 26/30.01.2000, publicată în Monitorul Oficial nr. 39/21.01.2000.

[3] Ministerul Finanțelor Publice 2004. *Reglementări contabile pentru persoanele juridice fără scop patrimonial,* Bucureşti, Editura Economică.

Elkülönült részleg segítségével,[4] melyet a pénzügyi-könyvelői igazgató, a főkönyvelő és erre felhatalmazott személyek vezetnének. A pénzügyi-könyvelői részleg vezetője az alárendelt személyekkel közösen felel a könyvelés megszervezéséért és vezetéséért.

Felhatalmazott jogi személy által,[5] mely olyan kereskedelmi társaságot jelent, melynek a tevékenységi területe más társaságok könyvelésének a vezetése, és erre engedélye van a României Szakképesített és Okleveles Könyvelők Tárcájától. Ezen kereskedelmi társaságok be vannak jegyezve a României Szakképesített és Okleveles Könyvelők Tárcájának Listájába. A tárcák listáját évente nyilvánossá teszik a Hivatalos Közlönyben.

Fizikai személyek által, éspedig:

– engedélyezett fizikai személyek által, akik a törvénynek megfelelő engedéllyel rendelkező szakavatott könyvelők vagy szakértők; Az engedélyezett fizikai személyeknek joguk van a könyvelést vezetni és a mérleget aláírni, ha be vannak jegyezve a României Szakképesített és Okleveles Könyvelők Tárcájának Listájába, és ha évente láttamozott României Szakképesített és Okleveles Könyvelők Tárca által kibocsátott tagsági igazolásuk van. Ezen fizikai személyek felelnek, a törvénynek megfelelően, minden általuk végrehajtott műveletért.

– képesített fizikai személyek által, akiknek megvan a megfelelő felsőfokú felkészültségük, de nem rendelkeznek engedéllyel és nem szakértők; ezen személyek abban az esetben vezethetik a könyvelést, ha az alapítvány munkakönyvvel alkalmazza őket. Ebben az esetben a könyvelés vezetéséért és a mérleg kibocsátásáért a képesített fizikai személyek és az alapítvány cenzorai felelnek.

Azon fizikai személyek, akiknek nincs megfelelő könyvelői képesítésük, vagyis nem közgazdászok vagy könyvelők, nem vezethetik sem alapítvány, sem más jogi személy könyvelését.

A könyvelés vezetése[6]

„A 82/1991-es Könyvviteli Törvény alkalmazására vonatkozó 704/1993-as Szabályrendelet, valamint a nonprofit szervezetek számlatervének jóváhagyására és alkalmazására vonatkozó 1591/1998-as Központi Pénzügyi Rendelet értelmében a Romániában székhellyel és jogi személyiséggel rendelkező alapítványoknak kötelező a könyvvitelt megszervezni és vezetni."[7]

Ezek a normatív okmányok rendelkezései azon belföldi vagy külföldi jogi személyiséggel rendelkező nonprofit szervezetek jogi személyiséggel nem rendelkező alegységeire is vonatkoznak, melyeknek van székhelyük vagy lakhelyük Romániában.

[4] Art. 11, alin. 1, Legea contabilității nr. 82/1991, publicată în Monitorul Oficial nr. 20/20.01.2000.

[5] Art. 11, alin. 2, Legea contabilității nr. 82/1991, publicată în Monitorul Oficial nr. 20/20.01.2000.

[6] Ministerul Finanțelor Publice 2004. *Reglementări contabile pentru persoanele juridice fără scop patrimonial.* București, Editura Economică.

[7] Adriana Tiron Tudor – Alexandra Mușiu: i. m. 56.

Azon jogi személyiséggel nem rendelkező és külföldi székhelyű alegységek, melyek egy romániai székhelyű jogi személyiséggel rendelkező nonprofit szervezethez tartoznak, a székhelynek megfelelő ország rendelkezései szerint vezetik könyvvitelüket.

Az alapítványoknak, a törvény értelmében, kötelezően biztosítani kell: igazoló iratok összeállítását minden olyan műveletre, mely befolyásolja a szervezet vagyonát; a vagyoni műveletek bejegyzését a könyvelésbe; az alapítványi vagyon leltározását; a mérleg összeállítását; a vagyonnal történő műveletek ellenőrzését; a vagyon helyzetére és az elért eredményekre vonatkozó információk szállítását, publikálását és megőrzését.

Az alapítványok kötelezően kettős könyvelést kell vezessenek és mérleget kell készítsenek. A könyvvitel román nyelvű, és az értékeket hazai pénznemben kell kifejezni. A valutában jegyzett műveleteket mind nemzeti pénznemben, mind valutában nyilván kell tartani. A könyvelési bejegyzéseket kronológiai sorrendben és szisztematikusan kell bevezetni a számlatervnek és az erre vonatkozó szabályoknak megfelelően. A vagyonnal történő bármilyen műveletet a megvalósítás pillanatában jegyeznek be.

A Válaszúti Szakoktatási és Kulturális Központ építése céljából kiírt pályázat

A Kallós Zoltán Alapítvány 2001-ben egy új, 80 férőhelyes Szakoktatási és Kulturális Központ építését kezdte meg, ugyanis nem tudta az igények szerint bővíteni tevékenységeit. A munkálatok befejezése végett 2006 februárjában az alapítvány pályázatot nyújtott be az Apáczai Közalapítványhoz *Válaszúti Szakoktatási és Kulturális Központ építése* címmel. A „*Szak- illetve felsőoktatás céljait szolgáló ingatlanok építése, felújítása, bővítése, vásárlása*" című programhoz tartozó pályázati adatlap elküldése után az Apáczai Közalapítvány elbírálta a pályázatot, és 20 000 000 Ft nagyságú támogatást ítélt oda.

A támogatási szerződés megkötéséhez szükséges az Adategyeztető Lap kitöltése, mely tartalmazza az alapítvány általános adatait, az árfolyamról szóló nyilatkozatot (100 HUF = 1,32 RON) és a támogatás pénzügyi tervét. Az elnyert támogatási összeg 80%-a előfinanszírozott, a fennmaradó 20% folyósítására legkésőbb 2007. december 31-ig került sor. Ennek megfelelően a pénz folyósítása két ütemben történt. A második ütem folyósítására az első ütemben folyósított összeggel történt részelszámolásnak a közalapítványi iroda általi elfogadását követően kerülhetett sor. A Kallós Alapítvány kötelessége az Apáczai Közalapítvány által kijelölt projektlátogató ellenőrzés költségvonzatának biztosítása, amely az elnyert támogatási összeg 1%-a. Ezt az összeget a pályázat pénzügyi tervébe külön soron be kell állítani és a támogatás terhére elszámolható. Ennek megfelelően az 1-es táblázatot állíthatjuk fel.

Miután 2006. július 5-én megkötötték a támogatási szerződést, az Apáczai Közalapítvány folyósította az I. ütemnek megfelelő 10 000 000 Ft-ot. Ennek elszámolá-

sára 2006 augusztusában került sor. Az I. ütem elszámolási összesítője tartalmazza a Kallós Alapítvány bankszámlájára bejövő összeg nagyságát (10 000 600 Ft), valamint az átváltott összeget (126 007,56 RON). Könnyen kiszámolható, hogy megváltozott az átváltási arány: 100 HUF = 1,26 RON, s ez a negatív irányú változás kedvezőtlenül hatott a megvalósítási tervekre.

A II. ütem elszámolása során a bankszámlára beérkezett összeg 6 000 000 Ft, ami 72 900 RON-nak felel meg. Ezzel szemben az ingatlanberuházásra költött összeg nagysága 9 819 078 Ft, vagyis 119 956,82 RON. Ez az eltérés a maradványösszeggel magyarázható, mégpedig azzal, hogy a kiadás és a bevétel közötti különbség összege 3 800 000 Ft, előzetes elszámolás és 200 000 Ft, az ellenőr tiszteletdíjának az összege, tehát az utólagos utalás összege 4 000 000 Ft.

1. táblázat. A támogatás pénzügyi terve[8]

	I. ütemben átutalásra kerülő összeg	II. ütemben átutalásra kerülő összeg	
Átutalás időpontja:	2006. július	2006. október	
Felhasználás jogcíme:			Összesen (HUF)
Személyi jellegű kiadás	0	200 000	200 000
Dologi jellegű kiadás	0	0	0
Eszközbeszerzés jellegű kiadás	0	0	0
Ingatlanberuházás jellegű kiadás	10 000 000	9 800 000	19 800 000
Összesen (HUF)	10 000 000	10 000 000	20 000 000

A végelszámolás jelenti a támogatás pénzügyi tervének a teljesítését. Egy táblázatba összesítik az I. és a II. ütem részelszámolásának összegeit, valamint a szerződésben támogatásra ítélt összegeket, majd összevetik az adatokat s meghatározzák a maradványösszeget. A mi esetünkben ez zéróval egyezik meg, mivel az alapítvány teljes mértékben el tudott számolni a támogatási összeggel. Egy pont változott csupán, mely az ellenőr tiszletetdíjára vonatkozik. Mivel az ellenőr egy cég keretén belül végezte el az ellenőrzést, így a 200 000 Ft-tal mint dologi jellegű kiadással számoltak el számla alapján. Ebbe az Apáczai Közalapítvány is beleegyezett, és így egy hármas megállapodás jött létre a Kallós Alapítvány, az Apáczai Közalapítvány és az ellenőrt kiküldő cég között. A végelszámolás tartalmazza a szakmai beszámolót is, melyben kifejtésre kerül a pályázati program megvalósulása.

A leírtak alapján megállapíthatjuk, hogy a Kallós Alapítványnak sikerült elérnie a kitűzött célt. Az épület teljes kapacitással való működése lehetővé tette az eddigi

[8] http://www.hhrf.org/kallosalapitvany/, az Adategyeztető Lap alapján.

programok kiterjesztését, párhuzamos lebonyolítását, új projektek elindítását, a résztvevők létszámának jelentős növekedését.

Az I. ütemben szereplő számlák könyvelése

A nonprofit szervezetekre vonatkozó számlaterv[9]

Mielőtt rátérnénk a számlák könyvelésére, nézzük meg, miben különbözik egy kereskedelmi társaság és egy nonprofit szervezet számlaterve. A nem vagyonszerző jogi személyekre vonatkozó számlaterv kilenc számlaosztályt tartalmaz, melyek egy számjeggyel vannak jelölve (1-től 9-ig). A számlacsoportokat két számjeggyel, az elsőrangú szintetikus számlákat három számjeggyel, míg a másodrangú szintetikus számlákat négy számjeggyel szimbolizáljuk. Az 1–7. osztályba tartozó számlák kötelezőek, ellenben a 8-as és 9-es számlaosztályok, valamint a szintetikus számlák analitikára történő lebontása az egyesületek és alapítványok tevékenységétől függően fakultatív.

A nonprofit szervezetek végezhetnek nem vagyonszerző tevékenységet, akárcsak gazdasági tevékenységet. Ez a kétoldalúság megjelenik a nem vagyonszerző jogi személyekre vonatkozó számlatervben is, a tevékenységnek megfelelően a szintetikus számlák analitikus számlákra történő lebontásában, ezáltal biztosítva a vagyoni mozgások követhetőségét. A számlák részletezése a tevékenységnek megfelelően, azaz vagyonszerző és gazdasági, a nonprofit szervezetek céljának megvalósulásában nyújt segítséget.

A számlaterv jellemzői[10] a következők:

– a tárgyi év eredménye és az előző évek áthozott eredménye külön vannak szimbolizálva analitikus számlák által a végzett tevékenységnek megfelelően: nem vagyonszerző és gazdasági tevékenység;

– a befektetett eszközök számlái (kivéve a pénzügyit), a banki és kasszai devizaszámlák le vannak bontva analitikára annak függvényében, hogy a végzett tevékenység nem vagyonszerző vagy gazdasági;

– az azonos csoportban található háromjegyű számmal kifejezett számlákban a harmadik pozícióban szereplő 9-es számjegy megváltoztatja a számla tartalmát az azonos csoportban levő számlákhoz képest;

– a 2–5. számlaosztályba tartozó számlák, melyeknek a kettes pozícióban 9-es számjegy szerepel, céltartalékot takarnak, mely az adott osztályhoz tartozó eszközre vonatkozik;

– a költség- és bevétel számlák szimbolizálása között egy kapcsolat figyelhető meg:

– a 60–65. és a 70–75. számlacsoportok üzemi tevékenységgel kapcsolatos költségekre, illetve bevételekre vonatkoznak,

[9] Ministerul Finanțelor Publice 1999. *Planul de conturi pentru persoanele juridice fără scop lucrativ şi normele metodologice.* Bucureşti, Editura Economică.

[10] Adriana Tiron Tudor – Alexandra Mușiu: i. m. 83.

– a 66-os költség, illetve a 76-os bevétel számlacsoport a pénzügyi tevékenységre utal,

– a 67-es és 77-es számlacsoportok a rendkívüli tevékenységből származó költségeket és bevételeket takarják, a 68-as számlacsoport az amortizációra és céltartalékra vonatkozó költségeket foglalja magába, míg a 78-as számlacsoport a céltartalékkal kapcsolatos bevételeket tartalmazza,

– az egyetlen bevétel számlacsoport, amelynek nincs megfelelője a költségek számlacsoportja között, az a 79-es, mely a speciális rendeltetésű bevételeket tartalmazza.

Az elnyert pályázati összeg bevételezése

A nem vagyonszerző tevékenységből származó bevételek közé a következőket soroljuk:[11] az alapítótagok, valamint a tagok és szimpatizánsok pénzbeni és természetbeni hozzájárulása, adományok, szponzorizációk, a nem vagyonszerző tevékenységből származó pénzösszegek kihelyezéséből befolyó kamatok és osztalékok, az állami költségvetésből kapott támogatások és más nem vagyonszerző tevékenységből származó bevételek.

Ezen bevételeket a 73-as „Nem vagyonszerző tevékenységből származó bevételek”[12] számlacsoporttal tartjuk nyilván, mely a következő számlákra bomlik le:

– 731 „Az alapítótagok, valamint a tagok és szimpatizánsok pénzbeni és természetbeni hozzájárulása”;[13]

– 732 „Adományból származó bevétel”;[14]

– 733 „Szponzorizálásból származó bevétel”;[15]

– 734 „Nem vagyonszerző tevékenységből származó pénzösszegek kihelyezéséből befolyó kamatok”;[16]

– 735 „Nem vagyonszerző tevékenységből származó pénzösszegek kihelyezéséből befolyó osztalékok”;[17]

– 736 „Bevételek állami részesedésből”;[18]

– 737 „Külső forrásból származó, vissza nem fizetendő támogatások és kölcsönök”;[19]

– 738 „Az állami költségvetésből kapott támogatások”;[20]

[11] Adriana Tiron Tudor – Alexandra Muțiu: i. m. 83.

[12] Grupa 73 „Venituri din activitățile fără scop lucrativ”.

[13] 731 „Venituri din cotizațiile membrilor şi contribuțiile băneşti sau în natură ale membrilor şi simpatizanților”.

[14] 732 „Venituri din donații”.

[15] 733 „Venituri din sponzorizări”.

[16] 734 „Venituri din dobânzile obținute din plasarea disponibilităților rezultate din activitățile fără scop lucrativ”.

[17] 735 „Venituri din dividendele obținute din plasarea disponibilităților rezultate din activitățile fără scop lucrativ”.

[18] 736 „Venituri din cote-părți primite potrivit statului”.

[19] 737 „Ajutoare şi împrumuturi nerambursabile din surse externe”.

[20] 738 „Subvenții primite de la buget”.

– 739 „Nem vagyonszerző tevékenységből származó más bevételek”[21].

Miután megismerkedtünk a nem vagyonszerző tevékenységekből származó bevételekkel, lássuk, hova is tartozik a Kallós Alapítvány Apáczai Alapítványhoz leadott pályázatából elnyert pénzösszeg. Ha sorravesszük a 73-as számlacsoportba tartozó számlákat, a következőket állapíthatjuk meg: ezt a pénzt nem tekinthetjük alapítók hozzájárulásának, sem pedig adománynak vagy szponzorizálásnak, hisz meg kellett pályázni és el kellett nyerni, épp ezért nem minősül állami költségvetésből kapott támogatásnak sem, azt pedig tudjuk, hogy nem kamat vagy osztalék. Így a pályázatokból elnyert pénzösszegeket a 737-es számlával – „Külső forrásból származó, vissza nem fizetendő támogatások és kölcsönök” – tartjuk nyilván.

A *Válaszúti Szakoktatási és Kulturális Központ építése* címmel ellátott pályázatra elnyert pénzösszeget, mint már említettük, három ütemben fogja az Apáczai Közalapítvány utalni. Az I. ütemnek megfelelő 10 millió forintot 2006. július 20-án utalta át az Apáczai Közalapítvány. Ekkor az árfolyam 100 HUF = 1,26 RON volt. Ennek alapján 2006. július 20-án a következő számlaösszefüggést találjuk a könyvviteli naplóban:

5124.5 = 737 126 007,56

„Nem vagyonszerző tevékenységből származó pénzösszegek valutában”

„Külső forrásból származó vissza nem fizetendő támogatások és kölcsönök”

Az I. ütemre utalt pénzösszeg felhasználása

Az elszámolási összesítők alapján a Kallós Alapítvány az I. ütemnek megfelelően a következőkkel számolt el:

2. táblázat. Ingatlanberuházás jellegű kiadás bontása I. ütemre[22]

Sorszám	Számla dátuma	Számla tartalma	Összeg (RON)	Összeg (HUF)
1.	06.07.03.	Nyílászárók	5000,00	396 825,40
2.	06.07.04.	Munkadíj	11 000,00	873 015,87
3.	06.07.05.	Mész	880,00	69 841,27
4.	06.07.20.	Villamos hálózat munkadíja, anyagköltség	14 200,00	1 126 984,13
5.	06.07.21.	Külső vakoláshoz szükséges anyag	4 444,65	352 750,00
6.	06.07.24.	Munkadíj	38 000,00	3 015 873,02
7.	06.07.27.	Külső vakoláshoz szükséges anyag	2 940,43	233 367,00
8.	06.07.31.	Külső vakoláshoz szükséges anyag	3213,00	255 000,00
9.	06.07.31.	Külső vakoláshoz szükséges anyag	3213,00	255 000,00
10.	06.07.31.	Külső vakoláshoz szükséges anyag	23 749,38	1 884 871,43
11.	06.08.16.	Ajtók	5500,00	436 508,94
12.	06.08.17.	Munkadíj	5000,00	396 825,40
13.	06.08.24.	Aljzatbeton, támfal	9 217,27	731 529,36
Összesen: I. ütem			126 357,73	10 028 391,82

[21] 739 „Alte venituri din activitățile fără scop lucrativ”.

[22] http://www.hhrf.org/kallosalapitvany/, az I. ütem Elszámolási összesítője alapján.

Tudjuk, hogy a pályázat a *Válaszúti Szakoktatási és Kulturális Központ építésére* vonatkozik, tehát egy folyamatban levő építésről van szó, ezt igazolja a számlák tartalma is.

Mielőtt rátérnénk a könyvelési tételre, bemutatnám a folyamatban levő eszközök jellemzőit. A folyamatban levő eszközök egy pénzügyi tárgyi év végén be nem fejezett, saját erőből végrehajtott beruházásra utalnak. Ez képezheti természetbeni hozzájárulás tárgyát a vagyonhoz, vagy leszámlázható egy harmadik személynek, vagy szállítóknak adott előlegként is megjelenhet, míg el nem számolják. A folyamatban levő eszközök kétfélék lehetnek: folyamatban levő immateriális javak[23] és folyamatban levő tárgyi eszközök[24]. A mi esetünkben folyamatban levő tárgyi eszközről van szó, így csak azt tárgyaljuk.

A folyamatban levő tárgyi eszközök azokat a be nem fejezett beruházásokat foglalják magukba, melyek előállítási költségen vagy beszerzési költségen vannak nyilvántartva, és a beruházás költségvetését vetítik előre. A folyamatban levő tárgyi eszközöket a könyvelésben a 231-es „Folyamatban levő tárgyi eszközök" elsőrangú szintetikus számlával jegyzik, mely a következő másodrangú szintetikus számlákra bomlik le:

– 2311 „Nem vagyonszerző tevékenységből származó folyamatban levő tárgyi eszközök"[25] és

– 2312 „Gazdasági tevékenységből származó folyamatban levő tárgyi eszközök"[26].

Gazdasági tartalmukat tekintve eszköz számlák, könyvviteli működésük szerint pedig aktív számlák. A tartozik (debit) oldalra könyveljük a saját előállítást, a szállítóknak történő leszámlálást, a tagok általi természetbeni apportot, valamint a tárgyi eszközök szállítójának adott előlegeket. A követel (kredit) oldalra jegyezzük be a befejezett és átvett folyamatban levő tárgyi eszközt, mely állóeszköz-bejegyzést von maga után, akárcsak a szállítóknak előlegbe adott összegek elszámolását. A számla tartozik egyenlege a folyamatban levő tárgyi eszközök értékét mutatja. Megjegyzendő, hogy a folyamatban levő tárgyi eszközök nem amortizálhatók.

A következőkben tekintsük a 2. táblázatban felsorolt számlák könyvelési tételként történő felírását. A Válaszúti Szakoktatási és Kulturális Központ építése nem vagyonszerző jellegű, így a 2311 „Nem vagyonszerző tevékenységből származó folyamatban levő tárgyi eszközök" számlát használjuk. Ellenszámlaként példát adunk a szállítókkal, pénztárral és kincstári előleggel történő elszámolásra:

1. Nyílászárók, 2006.07.03. (Hasonlóan történik a munkadíj; mész; villamos hálózat munkadíja, anyagköltség; külső vakoláshoz szükséges anyag; aljzatbeton, támfal könyvelése.)

[23] Imobilizări necorporale în curs.
[24] Imobilizări corporale în curs.
[25] 2311 „Imobilizări corporale în curs privind activitățile fără scop lucrativ".
[26] 2312 „Imobilizări corporale în curs privind activitățile economice".

2311 = 401.224 5000,00

„Nem vagyonszerző tevékenységből származó folyamatban levő tárgyi eszközök” „Szállítók”

2. Külső vakoláshoz szükséges anyag, 2006.07.21.

2311 = 5311 4444,65

„Nem vagyonszerző tevékenységből származó folyamatban levő tárgyi eszközök” „Pénztár lejben”

3. Külső vakoláshoz szükséges anyag, 2006.07.31. (Hasonlóan az ajtók könyvelése.)

2311 = 542.10 3213,00

„Nem vagyonszerző tevékenységből származó folyamatban levő tárgyi eszközök” „Kincstári előlegek”

Megfigyelhető, hogy az alapítvány a számlákat analitikára bontja, ezáltal biztosítva a nyilvántartás átláthatóságát. A munkadíjak könyvelését tekintve a számlák megegyeznek, ugyazon szállítót jelképezik a 401.153-as analitikus számlán.

Az 531 „Pénztár” elsőrangú szintetikus számlát használják a készpénzbeni műveletek (bevételezések és kifizetések) nyilvántartására és könyvelésére. A számla két másodrangú szintetikus számlára oszlik:

– 5311 „Pénztár lejben” és

– 5314 „Pénztár valutában”.

A számlák gazdasági tartalma[27] a nonprofit szervezet pénztárában lejben és valutában levő készpénz nyilvántartása. A számlák könyvviteli szerepe: eszköz számlák. A számlák tartozik oldalára jegyezzük be a készpénzbejöveteleket, és a követel oldalára a készpénzkimeneteleket kifizetések formájában. A számlák tartozik záróegyenlege a nonprofit szervezet pénztárában levő pénzösszegeket tartalmazza.

A mi esetünkben egy alkalommal használtunk pénztárat a 2-es sorszámmal jegyzett „Külső vakoláshoz szükséges anyag” könyvelésénél.

A kincstári előlegek az adminisztrátor vagy alkalmazott rendelkezésére bocsátott pénzösszegeket jelképezik, melyek a nonprofit szervezet javára végzett tevékenységek kifizetésére vonatkoznak, legyen ez: alapanyagok vásárlása, szállítók kifizetése, protokollköltségek fedezése, reklám, szállítás.

A kincstári előlegek könyvelésére az 542. „Kincstári előlegek”[28] elsőrangú szintetikus számlát használjuk. A számla könyvviteli szerepe eszköz számla. A számla tar-

[27] Pete István – Fekete P.P. Szilveszter – Volkán Ildikó Réka 2006. *Pénzügyi számvitel*. Kolozsvár, Syllabus, 51.

[28] 542 „Avansuri de trezorerie”.

tozik oldalára jegyezzük be a kincstári előlegként kifizetett pénzösszegeket, valamint a követel oldalára az elszámolt kincstári előlegeket. A számla tartozik záróegyenlege tükrözi a kifizetett, de még nem elszámolt kincstári előlegeket.

Az elszámolásban szereplő kincstári előleg a „Külső vakoláshoz szükséges anyag", valamint az „Ajtók" kifizetésére szolgál, és a számla ugyancsak le van bontva analitikára.

Ezáltal megtörtént az I. ütem elszámolása könyvviteli tételek segítségével is. A II. ütem elszámolása hasonlóképpen történik: tartozik számlaként a 2311 „Nem vagyonszerző tevékenységből származó folyamatban levő tárgyi eszközök"-et használjuk, míg ellenszámlaként a 401 „Szállítók", vagy az 5311 „Pénztár lejben" vagy az 542 „Kincstári előlegek" számlákat.

Végkövetkeztetésként elmondanám, hogy a pályázati pénzek megfelelő célra történő odaítélése végett szükséges a fentebb bemutatott szigorú rend. Hisz megfigyelhető, hogy a könyvviteli tételeket leszámítva, a pályázati elszámolás szinte megegyezik az állam felé történő elszámolással. Ez nagymértékben segíti a könyvvitel átláthatóságát és nyomonkövethetőségét.

Utószóként hozzátenném, hogy a Kallós Zoltán Alapítványnak sikerült elszámolnia mind az I. ütemmel, mind a II. ütemmel, így a folyósított összegeknek köszönhetően 2007 márciusában megnyitotta a Válaszúti Szakoktatási és Kulturális Központot.

Irodalomjegyzék

PETE István – FEKETE P. P. Szilveszter – VOLKÁN Ildikó Réka 2005. *Számviteli alapismeretek*. Kolozsvár, Syllabus

PETE István – FEKETE P. P. Szilveszter – VOLKÁN Ildikó Réka 2006. *Pénzügyi számvitel*. Kolozsvár, Syllabus

TIRON TUDOR, Adriana – MUȚIU, Alexandra 2000. *Asociații şi fundații – aspecte juridice, fsicale şi contabile*. Cluj-Napoca, Editura Dacia

Ministerul Finanțelor Publice 2004. *Reglementări contabile pentru persoanele juridice fără scop patrimonial.* Bucureşti, Editura Economică

Ministerul Finanțelor Publice 1999. *Planul de conturi pentru persoanele juridice fără scop lucrativ şi normele metodologice.* Bucureşti, Editura Economică

Legea contabilității nr. 82 din 24 decembrie 1991 – http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htp_act_text?idt=37514, letöltve: 2007.03.02.

Ordonanță nr.26 din 30 ianuarie 2000 cu privire la asociații şi fundații – http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htp_act_text?idt=22060, letöltve: 2007.03.20.

Ordonanță nr.70 din 29 august 1994 privind impozitul pe profit – http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htp_act_text?idt=5909, letöltve: 2007.04.05.

http://www.hhrf.org/kallosalapitvany/, letöltve: 2007.04.25.

http://www.apalap.hu/, letöltve: 2007.05.10.

http://hu.wikipedia.org/wiki/Alap%C3%ADtv%C3%A1ny, letöltve: 2007.05.30.